

ՄԱՅԻՍ ՄԷԿ

Տ Օ Տ

ՀԱՍՏԱՆԱԳՐԱԾԻ ԲԱՆՈՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Ահա թե ինչն է. Հնչ. հուսակցութիւնը այսօր արդար հաղթութեամբ կ'ողջունէ միջազգային բանուորական մեծ տօնը Մայիս Մէկը. Սրբիներու միակ հայ ընկերակա-րական հուսակցութիւնն է որ երբեք չէ չեղած իր նախա-գործած հարմարութեան ու Մայիս Մէկին ուղեկցելէն: Միակ հայ հուսակցութիւնն է որ երբեք չէ ծախած ի զին արծաթի եւ փողի հայ բանուորին իրաւունքներն ու շահե-րը:

Հնչ. հուսակցութիւնը երբեք չէ զաւաճեցնում հա-յութեան շահերուն և երբեք եղբայրասպանութեան չէ գի-ւած իր հուսակցութեան շահերը պաշտպանելու համար: Հնչ. հուսակցութիւնը իր հարմարութեան գաղափա-րաբանութեամբ հաղթող ու երջանիկ է որ Սորբի. քնդար-ձակառաւաւ երկրներու բնակիչները այսօր կ'ապրին արեւ-տեասկան և միակուրթային յաղթական վերելքի շրջան մը, մինչդեռ այլ երկրներու ժողովուրդներու լայն խաւեր կը տապալկու թշուառութեան ճիւղներուն մէջ:

Ժողովուրդի մը ազատութիւնն ու անկախութիւնը այն ատեն իրականութիւն կը դառնան երբ իր հողէն, բնու-թեան ծոցէն հանուած բոլոր հարստութիւնը, երկրի ար-դիւնաբերութիւնը, ճարտարաւեստի մեքենականութեան տէր կը գտնուի աշխատանքային թիւին և միայն այն ատեն է որ կը զարգան շահագործումը, կեդրոն մը և մարդը մարդու հանգիստ գոյլ գտնուի ու բարձրագոյն վառ յատկութիւնը:

Մենք հաղթող և երջանիկ ենք որ այլ մարդասիրա-կան գաղափար, Կարմարքանան մարդասպանութիւնը միայն խորհրդ. վարչակարգով ապրող երկրներու մէջ է որ գոյութիւն ստացած է և երեսուն տարիներ է զին խորհրդ. ժողովուրդները կ'ապրին համամարդկային այլ վառ գաղափարով: Ամերիկա, Անգլիա, Փրանսա, Գեր-մանիա և այլ անկախ և ինքնիշխան ժողովուրդներ: որոնք թօթափած են տարի ճնշւել լուծել իրենց վրէժը, բայց մեր են այլ երկրներու բնակչութեան աշխատանքային տար-րին ազատութիւնը, անկախութիւնը, երբ այդ մարդուրդը, այլ աշխատանքային որոնք անհետն ապրող պարզապէս տակ, պատրաստի ու դառնի վրայ արեւն կը թափեն, կ'ա-յախտան, կ'արագորին իրենց շնորհ, ուստեսողիչներն և ա-մէն ինչ. սակայն դարձեալ կ'ապրին մերկ, անօթի, թուաւ հիւսած կեանք մը:

Կապիտալիստ ճարտարները առաւել կամ նուազ ու-ժերով և ազդեցութեամբ միջնուած են ժողովուրդներն մէջ ու կը քանեն կը կոկիքեն, կը զոգնեն երկրի տիրող՝ ժո-ղովուրդին իրաւունքը, ապրելու բոլոր ու ինքնիշխանը: Իրական և ճշմարիտ ազատութեան, անկախութեան վերականգնում համար միշտ մտած պայքարը խորհրդանշող տօնն է Մայիս մէկը: Միլիոնաւոր բանուորներ, աշխատանքային զուրկ կու գան աշխատանքներէն, տարիներ լայն ժամերէն միտած, գաճանք դեմքերով, այլ ամուր հուսաբով բողո-քել հակա ցոյցներով, պահանջներով ջնջուած. շահագործումը սրբազործող վառ օրէնքներն:

Շահագործումի ընդհանրացող պարզապէս պէտք չէ մեզ վճանցել, քանի որ Հոկտեմբերեան փոխադր յեղափոխու-թիւնը արդէն ուժեղ հարուած ինքնեցեալ է տիրապետող բաղձաղողներու օրսին: Վերջնական մահացու հարուածը կարճ ժամանակի մէջ պիտի ինկնէ համաշխարհային բանուորական տիրապետութեամբ:

Բնացող հակա, ժողովուրդը այլեւս արթնցած է, ամբողջ կը խրտի, թափ կու տայ, կ'ողբերի Խորհ. հան-րապետական կարգերու լոյսով:

Արդէն Մայիս մէկը երեսուն տարիներ է զին կը տօնուի Մոսկուայի հրապարակներուն վրայ և ամբողջ Խոր-հրդային երկրներու մէջ փառալից և անբաժանելի հզօ-րութեամբ որ կ'ապրենք, կը յիմարենք յետադիմութեան մուշտակներն և բոլոր աշխարհակալ Միւս Կապիտալիստ-ները:

Հնչական հուսակցութիւնը այս զեղեցիկ առիթով, յաղթանակի մեծ հրճանքով կ'ողջունէ աշխատանքի այս տօնը և յանուն իր գոհարանող-գաղափարակից՝ ընկերնե-րուն հայ աշխատանքի ու բանուոր գանգաւածներուն կը մղովէ աւելի մեծ յաղթանակներ յաւաքելու տարի Մայիս Մէկը տօնելու համար մեր զեղեցիկ Հայրենիքի Խորհ. Հայաստանի մէջ:

Այժմ գոչենք կեցցէլ Խորհ. Հանրապետութիւնը, կեցցէ Հնչական հուսակցութիւնը, կեցցէ մեր Խորհ. Հայրենիքի հայ աշխատանքային որ զրկարաց կ'ընդունի արտասահմանի զերուցան բեկորները տարալից հայութեան:

(Շար. ճախող բիւնն եւ վեց)

ՎԱՐԴԱՐԱՅՐ

ՍԻՆԵՄԱՍՏԻՆԵՍ

Մայիս 5, երկուշաբթիէն սկսեալ
ԿԸ ՅՈՒՑԱՅՐԷ

Հանձնարեց Լեւոն Թոլստոյի

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բնադրութիւն՝ Աշխարհաշնչակ բնադրիչ
ՌՈՒՐԷՆ Մ'ԱՄՈՒԼԵԱՆԻ

ԿԱՐԹՈՒՄ: Միտքիւնեմու վարձու կը առնուի

Տպարան Անի Մայիսիկ - Հայկա

Հրաւերագրող Աւագը

Եղիպտոս հրատարակուող «Ախպար էլ Եօմ» շաբա-թաթերթը երկու շաբաթ առաջ երեսնապէս իր թղթակ-ցին մէկ գրութեամբ հրատարակած էր, հայագրի «հրաւե-րը» ԱՄՆԻ մասին:

Վերջինիս թերթը այս շաբթուան իր թիւին մէջ կը գրէ. —

«Մեր հրատարակած թղթակցութիւնը Հայագրի ԱՄՆԻ մասին մեծ ազդեցիկ և հետաքրքրութիւն յառա-ջացուց: Ամէն օր տասնեակներով նամակներ, հետաձա-նային հաղորդակցութիւններ և հեռագրեր կը ստանանք: Հետաքրքրի հատարակութիւնը կ'ուզէ իմանալ այս երի-տասարգ Հայուն եղիպտոս գալուն, ապա Ամերիկա մեկ-նուրին թուականը:

Նամակագրիչներն մին կը գրէ «այլ գրուածք-ները ամբողջ երեսակայութեամբ ինչ, և ոչ իրական»:

Ուրիշ մը կ'ըսէ թէ պարտաւէ 200 հեղուրդ. ուրիշ նուիրել «Ախպար էլ Եօմ»-ի եթէ ԱՄՆԻ գինը կարեւոր թուածի, կը խոստանայ ինչպէս վճարել անոր ձամբու բո-լոր ծախսերը:

Երբորդ մը կ'առաջարկէ հրաւերել ԱՄՆԻ, որպէսզի եղիպտոսը բնակչութիւնը օգտուի անոր հողի գործիքներէն:

Զարգող մը կ'առաջարկէ իր ամբողջ հարստութիւնը և կարողանքները տրամադրել ԱՄՆԻին. միայն թէ ան զինք թուած իր հիւանդութիւնէն, որուն առէն բժշկիչներ անգոր-հն դարձած:

Այսպէս հաշիւներով առաջարկներ ու նամակներ կը ստանանք ամէն օր:

Հակառակ անոր որ մենք կը հաւատանք յօյուածին ճշմարտութեան, սակայն քիչ մը կը տարակուսենք հողիկ այս գործիքին որ առանց զինք ու զարմանի կը թուէ շատ մը հիւանդութիւններ:

ՀԱՅՈՒՍԱԳՐԱԾԻ ԿՍՐԻՏԻԲԸ

Առջի օր հեռաձայնով խօսեցանք երեսնապէս Հա-յոց Պատրիարքարանին հետ, որուն հիւրն է Աւագ: Ուղե-ցինք Կիւրեղ Ք. Պատրիարքը, մեզի պատասխանելուն թէ պատրիարքը հոն չէ: Պատրիարքարանի քարտուղար ու-ղեցինք, Պր. Կարապետ Յարութեան հեռաձայնին ընկալու-նէն մտնեցաւ ու հետեւեալ խօսակցութիւնը տեղի ունե-ցան մեր միջեւ:

- Ի՞նչ է Աւագի տարիքը?
- 20 տարեկան:
- Ի՞նչ է ձեր կարծիքը Աւագի մասին?
- Շատ լաւ մարդ մըն է. շատ լաւ... շատ պարզ կեանք մը կ'ապրէ... ան գեղեցիկացեմ է...
- Զերթուրում վրայ յարաւան ծայրի մը ունի...
- Ինչպէս կ'անցնէ իր պարտադր ժամերը:
- Պարտադ ժամերը չունի ան, բացի ճաշի օրհնէնէն...
- ան իր ժամերուն մեծ մասը կ'անցնէ աղօթքով և պա-տասխանում:

- Ի՞նչ կ'ուզէ:
- Ան ամէն բան կ'ուզէ, սակայն ոչ կը ձիւն և ոչ ալ ողիկը ըմպելիներ կը դորձածէ:
- Կը բարոզէ:
- Ո՛ր...
- Դուք հրաշքներու կը հաւատա՞ք:
- Այո կը հաւատամ, սակայն երբ անոնք տրամա-բանական ըլլալէ դուրս են, մարդ չի հաւատար անոնց:
- ԱՄՆԻ հողիկն ունի իր հաւատա՞ք:
- Այո... անոր շուրջ լուրջ ուղեւորները անոր հողիկան ուժին տուին հրաշք անուանը...
- Դուք անձնապէս տեսնե՞ք փորձը:
- Այո, ԱՄՆԻ տեսնեց զիկ յաղիկացաւ թուած վէր-քեր և ջրային հիւանդութիւններ...
- Ձէ՛ք կարծիք որ այս հողիկ գործիքները արտա-կարգ կարգի ուժ յաւել կ'սկսէ:
- Թերեւս...
- Ինչ միջոցով ԱՄՆԻ իր հիւանդները կը բուժէ:
- Ան անխառն խօսքեր կը մրտալ: Երբ իրեն հարցունքը թէ ի՞նչ կ'ըսէ պատասխանեց թէ ինչ կը թարգմանէ բանի որ իր միտքը կու գտնայ պահուն:
- Ի՞նչ է ԱՄՆԻ կարծիքը ինչ իր մասին:
- Ան կ'ըսէ թէ՛ «Ինչ ոչինչ է»... իր հողիկ խորհ ոյժ մը կը գտնայ որ զինք կը մէկ բարեք ընկու մարդկանը:
- Եղիպտոս պիտի գտնէ:
- Այո, Ապրիլ 28ին եղիպտոս պիտի գտնու-ւուի, և երեք օր պիտի մնայ Գալիլէի մէջ. անկէ մեկնելու Ամերիկա ուրիշ մասնաւոր հրաւեր ստացածէ:

ՊԵՂԱՐՈՒԹԵԱՆԱԿԱՆ ՄԵՍ ՀԱՆՂԻՄ

Նախաձեռնողութեամբ

ԿԻԼԻԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Նկատարութեամբ

ՅԱՅՏԻԲ ԵՐԱՌԻՅՑ Պ. ԱՇՈՏ ՊԱՏԱՐԳԱՆԸ

4 Մայիս 1947, Կիւրեղի Կիւրեղ առաջ ժամը 10ին,

ԿԱՐԹԻԿ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՅՍ ՄԱՐԿԻՆ ՄԷՋ

ՀԱՆՈՒՍԱԳՐԱԾ ՌԻՍՈՒՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Հաղապարակային դաշախոսութիւն, Էմմանուէլ եկեղեց-ւոյ վարի տեսնել մէկ 12 Մայիս 1947, երկուշաբթի երեկո-յան 8 ժամը 8ին:

Կը դառախուէ ՊԵ. ԼԵՆԻՆ ԶԵՆՆԵԱՆ

(Վարչի Տճօրեմ Կիւրեղեան, Կիւրեղեան)

Մասին նախաձեռնող

ԵՐԱՇԵՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐ

Ա. ՊԱՏԱՐԳԱՆԻ

ԼԵՂԱԾԵՏԻԼ ԼԵՂԱԾԵՏԻԼ

Գաղաքի հիւրարար գանձուող տաղանդաւոր երաժիշտ և հմուտ երգահան Արտ. Պատմագրանի հրաժեշտի համեր-գը տեղի ունեցաւ Շաբաթ, 26 Ապրիլ 1947, երեկոյան ժամը 8-30ին, Միւսին Լալիքի սրահին մէջ, նախագահու-թեամբ քաղաքապետ Մեմետ Գեյ Ճապրիլ, որ ներկա-յութեամբ պատմած էր համերգը:

Թուրք Սաւաշի Գեյը. Տ. Ջափի Եղիպտոս, կրօնական պետեր, ազգայիններ, օտարներ և Հայ երաժե-շտարներ փութացած էր լեցնել դպրոցի շէքը սրահը:

Գանի Բ Գեյը իրեն յայտարարումը բացուեցաւ հա-մերգը Սուրբական քաղաքով: որ նուազանցեալ նուազա-նումները կ'ուզէ հեռագրաւորէր կ'առաջնորդէր յայտնի ռուս խոթարար Սիւլէյ Պորիկէնցո:

Յայտնի էր որ Պր. Ա. Պատմագրանն մեծ ճիւղ թա-փած էր հրաժեշտին համար խնամուած յայտագիր որ այն-քան հարուստ նորութիւններով և հայ թէ օտար երաժիշտ-ներու գալու գործիքներով:

Համերգի սկզբնաւորութիւնն մինչեւ վերջաւորու-թիւն հանդիսականները բոլոր լուծեցին և վերջած կը հետեւէին երգերուն: Երեկոյան բուռն փոփոխելի վրայ, կրկնուեցան շատ մը երգեր ինչպէս Գ. Սիւլի «Վուշ-վուշ», Մ. Միրզալիյանի «Սարի Աղլիկը», Ռ. Միլիքեանի «Դարբիններ» և «Վեպրէ Մահապարտ»: Կրկնուեցան նաեւ արուեստագիտական զարմանքներով լեցնելու մէկ քա-նին. ինչպէս՝ «Շարպէ» և Հայաստանի Աղլիկները, «Եւ-նամի Հարմիրը» և «Իւրուր» զոր մենեղից Տիկ. Ռօզ Պատմագրանն այնքան մեծ յաղիկութեամբ:

Հայ երգը իր հարադատ խաղերով կը բարձրանար մէկ սերտ ու մէկ քերան դարձած երկուս երգչախումբէն, կը տարածուէր սրահին մէջ ու կը պարուրէր էութիւնը իւրաքանչիւր ունկնդիրին որ ինչքինքն պահ մը երանաւէտ երջանկութեամբ իր մէջ կը զգար հայ ըլլալուն ու անան հայուն անմահ երկրի անհնալուր ըլլալուն համար:

Երգչախումբը երբ կ'երգէր «Եւնամի Հարմիրը» սրահն ամբողջ հարմարութեան էր կայծակ ու հանդիսատես-ներն ամբողջ երջանիկ հարմարութեան, որոնք պահ մը ինչքինքն փոխադրած զգացին իրենց բնագոտաները ու հոն աղանաւում մեր պայմանական աւանդութիւններուն ու սովորութիւններուն համաձայն կատարուող աւանդա-կան հարստութիւն:

Մ. Միլիքեանի «Դարբինները» երբ կ'երգուէր ձայ-նի երեւելիութեամբ հետ կարծեցինք լսել նաեւ մուրճի հար-ւածները անխնայ զարբերութեան, որոնք այսօր հայրենի վառ արեւին տակ մեր ապագան կը զարբնայ:

Պատմագրանի «Հայաստանի Աղլիկներ» ու Մ. Միր-զալիյանի «Սարի Աղլիկը» անմահացուցին Սովետահայ աղ-լիկը իր զեղեցիկութեամբ, աշխատասիրութեան ու պատուա-խրանքի թիւին մէջ:

Ու այն ամէնքը անցան անպատու չեղանակու-թեամբ, խմբավար չափին և նուազած քին ջալ տիրապե-տութեան տակ:

Պր. Ա. Պատմագրանն իր այս համերգով տուաւ ան-հրեքիկ ապացոյց իր մեծ արուեստին և իմաստաւոր վար-պետութեան: Իր հեղինակութիւնը եղող երգերուն անըն-բաղանջիկ «Վարմիր» չափով կը զարմանէ ու հարգա-կանութիւնը եկան փառաւոր ու Ա. Պատմագրանն միւս ջազային չափանիշով երաժշտական մը ըլլալով հանգրձ-ն է նաեւ վաւերական յորինող որ գտնէ ձգտող բարձրե-ցներ անմահութեան իր հետ տանելով շուշը հայ երգին:

Համերգի վերջաւորութեան Պր. Ա. Պատմագրանն շնորհակալութիւն յայտնեց ներկայիս իր միջոցով որ Հայկապատկան հետ իր յաջող հանդիպումը տեղի ու-նենայ Մայիս Հայրենիք Սովետական Հայաստանի մէջ:

Հանդիպումները մեկնեցան զո՞ն տպաւորութեամբ ցանկալով որ շուտով իրականանան մեր արուեստագիտի, տաղանդաւոր երաժշտագետին և հմուտ երգահանին իր-ձերը:

ԲԱՐՈՍԱՏՈՒՆ

ԲԻԼԻՄ. ՈՍԿԱՆՈՐԴԸ ԹԱՐԻԿԱ

Կ'ՈՅՏԵԼԷ

ԱՆԴՐԱՍ. ՉՏԱՄԱՆՈՒԾԱՆ ԼՈՐԻՄ ԵՐ Հա-մաձայն Բիլիմ. մեծ ռուսաւոր մը Թուրքիա պիտի այցելէ Յունիս տնտեսութեան ընթացքին:

Միւս կողմ Թուրք կառավարութիւնը երեք օրէ ի վեր յալարդական նիստեր կը դուրսդէ ուսում-նադրերի: Ամերիկան օգնութիւնը և ներածնունդի նիւթերու տեսակը...

Սակայն, Թուրք հանրային կարծիքը զգո՞ն է Թուրքիոյ արուած օգնութեան ձեւէն:

Թուրքիոյ կը նախընտրեն որ այս օգնութիւնը ըլլայ ՄԱԿ ի միջոցաւ և ոչ ուղղակի Միացեալ Նա-հանգներու միջոցաւ. որովհետեւ այս ձեւով Ամերիկան հաստատութիւնը ինքնուրու եղած պիտի ըլլէ «պոպու-լար» վիճակաւորութեան իրաւունքներուն:

Վարչական աղ. — Չե՛ր ծանցուցման մեր բերքի ռուկ:

Պե՛տ ունի մը ծախսեցներ: Թղթակցութեան, դա-մական առաւումներն և վարչական որեւէ խնդրի համար դիմել գրաւորաւ:

ԿԻԼԻԿԱՆ ՏԵՄԻՐԵԱՆԻՆ, Մայիս-Հայկ